

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach
Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Materiał opracowany przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Instrukcja wypełniania formularzy w aplikacji do opracowania Biznesplanu w ramach szkolenia pt.: „Moje zrównoważone i innowacyjne gospodarstwo”

PRZEWODNIK TECHNICZNY

Aplikacja została opracowana w programie Excel firmy Microsoft, dlatego masz możliwość zmiany czy edytowania wartości i formuł w komórkach. W celu zapewnienia poprawności obliczeń stosuj wersję startową aplikacji tj. bez wypełnionych danych w arkuszach.

W trakcie pracy z aplikacją:

- nie formatuj komórek;
- nie wstawiaj ani nie usuwaj arkuszy, wierszy, kolumn ani komórek poza możliwością dodawania lub usuwania wierszy w niektórych arkuszach;
- nie wykonuj operacji na wielu arkuszach jednocześnie;
- nie kopiuj danych inaczej niż przez edycję pojedynczej komórki.

Do poprawnego działania aplikacji sprawdź właściwe ustawienie poziomu zabezpieczenia makr w MS Excel.

Jeżeli otwierany skoroszyt zostanie dodany do „Zaufanych dokumentów”, to monit dotyczący zabezpieczeń nie pojawi się więcej.

W aplikacji zastosowano następujące rodzaje komórek:

Wypełniaj tylko pola/komórki na białym tle.

Niektóre komórki zawierają komentarze mające na celu pomoc użytkownikowi – podpowiedź.
Komórki wynikowe/ nieedytowalne oznaczyliśmy kolorem szarym.

Aplikacja nie jest zabezpieczona hasłem, dlatego masz możliwość edycji formuł w komórkach. Pamiętaj, że zmiany formuł w komórkach mogą prowadzić do błędnych obliczeń.

W aplikacji nie zastosowano funkcji autozapisu danych, dlatego zapisuj dane wg. zasad określonych dla plików Excel. tj. poprzez funkcje Zapisz lub Zapisz jako.

W celu uniknięcia błędnego bądź braku zapisu danych, przy każdorazowej próbie zamknięcia pliku (poprzez kliknięcie na ikonę Zamknij w prawym górnym rogu) otrzymasz informacje, że plik został zapisany pod nazwą „Biznesplan... dane gospodarstwa... „Stan jest” lub „Plan”. Taka forma ma na celu tworzenie kopii biznesplanu dla stanu wyjściowego lub planowania i zabezpieczy Ciebie przed utratą wprowadzonych wcześniej danych dotyczących gospodarstwa.

Pracę z aplikacją rozpocznij od wypełnienia informacji o gospodarstwie i rolniku

Arkusz „Dane identyfikacyjne”.

Na podstawie informacji zebranych w gospodarstwie wprowadź podstawowe dane – dane identyfikacyjne wraz z określeniem zasad rozliczania podatku VAT¹ oraz datą sporządzania biznesplanu dla „Stanu jest” i „Planu”.

STAN JEST	
STAN JEST	
PLAN	
Imię i nazwisko / Nazwa firmy*	
Adres zamieszkania	Miejscowość *
	Ulica, nr domu, lokalu *
	Kod, poczta *
Województwo *	wielkopolskie
Nr telefonu	podkarpackie podlaskie pomorskie śląskie świętokrzyskie warmińsko-mazurskie
Adres e-mail	wielkopolskie zachodniopomorskie
Nr identyfikacyjny	

* pole obowiązkowe

Dla prawidłowości obliczeń wybierz z listy rozwijanej czy analizujesz dane dla stanu wyjściowego (Stan jest) czy planujesz działalność (Plan).

Następnie, z listy rozwijanej wybierz województwo – do wyliczenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa „SO²”.

Sposób rozliczania podatku od towarów i usług VAT

VAT na zasadach ogólnych (w cenach netto)

VAT ryczałt (w cenach brutto)

Data sporządzenia:

Komórki, które musisz wypełnić obowiązkowo dla prawidłowego działania aplikacji w arkuszu „Info” oznaczyliśmy kolorem.

1. VAT - rozumie się przez to podatek i podatek od wartości dodanej

Vat ryczałt - Rolnik dostarczający produkty rolne pochodzące z własnej działalności rolniczej, bądź świadczący usługi rolnicze na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku od towarów i usług jest zwolniony z opodatkowania z tytułu dokonywanej sprzedaży

2. **Standardowa Produkcja (SO, Standard Output)** jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności produkcyjnej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskiwana w ciągu 1 roku z 1 ha lub od 1 zwierzęcia (z wyjątkami: grzyby jadalne – 100 m², drób – 100 szt., pszczoły – 1 pień pszczeli, czyli 1 rodzina pszczela), w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych.

Następnie kliknij przycisk „menu” i otrzymasz dostęp do zakładek ze wszystkimi arkuszami w aplikacji **Arkusz „menu”**.

<u>SPIS TREŚCI:</u>
Dane identyfikacyjne
Opis gospodarstwa - Plan
Analiza SWOT
I. Powierzchnia gospodarstwa
Tab. 1.1. Powierzchnia i wartość gruntów
Tab. 1.2. Powierzchnia i wartość trwałych użytków zielonych
Tab. 1.3. Powierzchnia i wartość nasadzeń
II. Wyposażenie gospodarstwa w środki trwałe
Tab. 2. Budynki i budowle
Tab. 2.1. Maszyny i urządzenia w gospodarstwie
III. Zasoby siły roboczej
Tab. 3. Zasoby siły roboczej
IV. Produkcja roślinna
Tab. 4.1. Produkcja roślinna towarowa
Tab. 4.2. Produkcja roślinna - paszowa
Tab. 4.3. Produkcja roślinna pod osłonami
Tab. 4.4. Produkcja roślinna - poplony
V. Produkcja zwierzęca
Tab. 5. Roczne obroty zwierząt
Tabela 5.1. Produkcja zwierzęca - nadwyżka bezpośrednia, standardowa produkcja
VI. Kredyty/ Podatki
Tab. 6. Kredyty i pożyczki
Tab. 6.1. Podatki
VII. Koszty pośrednie
Tab. 7. Zestawienie kosztów pośrednich
VIII. Dopłaty i dotacje
Tab. 8. Zestawienie dopłat i dotacji
IX. Wynik finansowy
Tab. 9. Wynik finansowy działalności rolniczej
X. Bilans, amortyzacja i wskaźniki ekonomiczne
Tab. 10.1. Bilans majątkowy
Tab. 10.2. Wartość wskaźników w gospodarstwie
XI. Podsumowanie
Tab. 11. Zestawienie wskaźników gospodarstwa

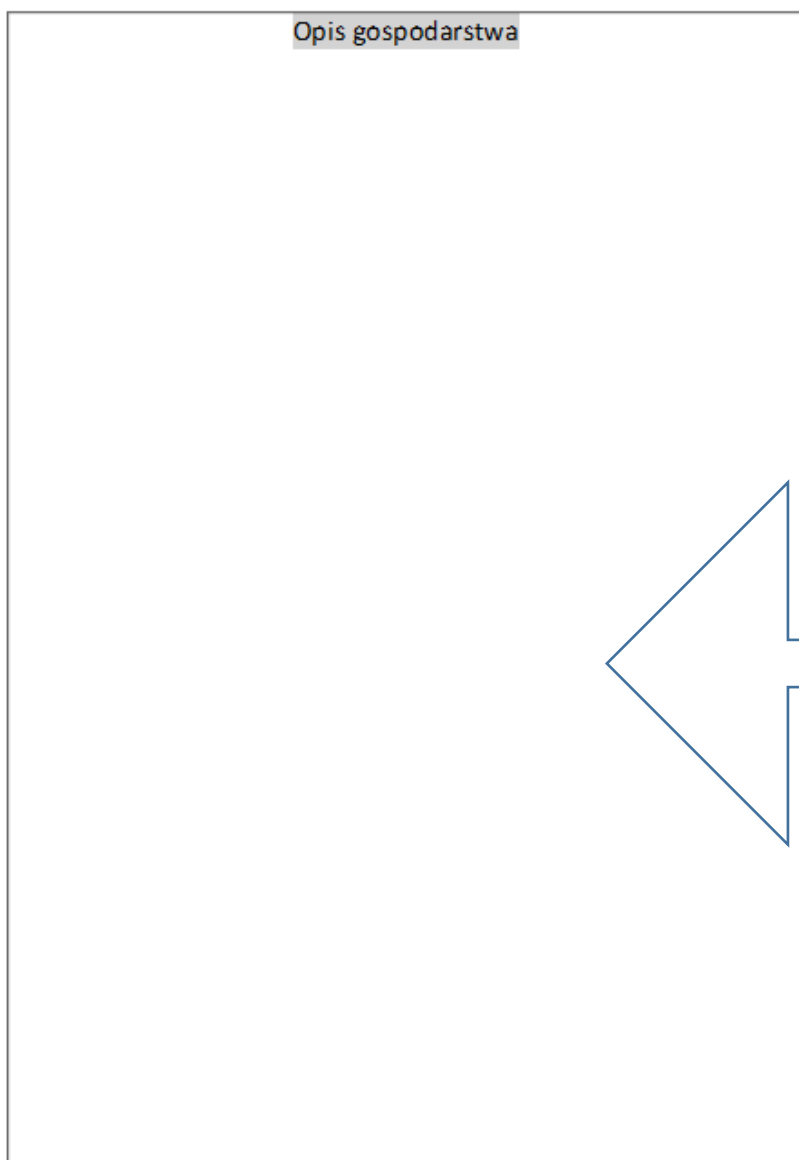
Najeżdżając kursorem myszki i klikając w odpowiednią zakładkę przejdziesz do kolejnych arkuszy w aplikacji.

Najeżdżając kursorem myszki i klikając w „menu” nawigujesz każdorazowo do zakładki „menu”, żeby wybrać odpowiednie, kolejne arkusze do pracy.

Arkusze „Opis gospodarstwa”, „Opis gospodarstwa plan” (po wyborze „Planu” w komórce B2 arkusza „Info”).

Opis gospodarstwa

Arkusze „Opis gospodarstwa” i „Opis gospodarstwa plan” służą do scharakteryzowania działalności gospodarstwa, w tym:

- przedstawienia kierunków działalności produkcyjnych,
- wielkości produkcji,
- położenia i rozłogu użytków rolnych,
- warunków klimatycznych, pogodowych,
- organizacyjnych np. udział w grupach producentów rolnych, członkostwo w spółdzielniach innych formach zrzeszenia rolników,
- warunków rynkowych np. położenie względem dostawców odbiorców, rynku zbytu,
- form sprzedaży produktów/ towarów z gospodarstwa, przetwórstwa,
- prowadzonych działaniach inwestycyjnych, organizacyjnych itp.,
- uzyskanych dofinansowaniach z funduszy krajowych i UE,
- finansowania działalności rolniczej: środki własne, zobowiązania,
- planowanych działaniach w gospodarstwie, z uwzględnieniem kryteriów oceny.

Arkusze „SWOT”

Analiza SWOT - Narzędziem, które pomoże Ci pogrupować te elementy w jednym miejscu, jest tzw. tabela analizy SWOT. Skrót tej metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne), weaknesses (słabe), opportunities (szanse, możliwości), threats (zagrożenia).

Arkusz „Powierzchnia UR”

[menu](#)

I. Powierzchnia gospodarstwa

Tab. 1.1. Powierzchnia i wartość gruntów

Klasy gruntów	Własne							Dzierżawione				
	Grunty orne	Plantacje wieloletnie	Sady	Pozostałe użytki rolnicze*	Razem	Cena GUS	Wartość	Grunty orne	Plantacje wieloletnie	Sady	Razem	
	ha	ha	ha	ha	ha	zł/ha	zł	ha	ha	ha	ha	
I						98 062						
II						98 062						
IIIa						98 062						
III b						80 849						
IV a						80 849						
IV b						80 849						
V						56 390						
VI						56 390						
RAZEM:						x						

*użytki rolnicze niewykorzystywane rolniczo (np. rowy, drogi wewnętrzne, siedlisko, stawy, odłogi)

Zadeklaruj wielkość gruntów w zależności od rodzaju użytków i klasy gleb. Aplikacja automatycznie dokonuje obliczeń wg wcześniej zapisanych parametrów.

W ostatnim etapie zadeklaruj wielkość gruntów będących w posiadaniu zależnym czyli m.in. w formie dzierżawy.

„Wartość” - jest to kolumna wynikowa. Wartość gruntów wyliczona na podstawie informacji z gospodarstwa lub szacunkowo na podstawie aktualnych danych GUS³.

Tab. 1.2. Powierzchnia i wartość trwałych użytków zielonych

Klasy gruntów	Własne						Dzierżawione		
	Łąki	Pastwiska	Pozostałe użytki rolnicze*	Razem	Cena GUS	Wartość	Łąki	Pastwiska	Razem
	ha	ha	ha	ha	zł/ha	zł	ha	ha	ha
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
RAZEM:						x			

*użytki rolnicze niewykorzystywane rolniczo (np. rowy, drogi wewnętrzne, siedlisko, stawy, odłogi)

„Powierzchnia i wartość trwałych użytków zielonych”

Wypełnij wg zasad wskazanych w tabeli „Powierzchnia i wartość gruntów”.

Tab. 1.3. Powierzchnia i wartość nasadzeń

Wyszczególnienie	Powierzchnia	Cena	Wartość
	ha	zł/ha	zł
Plantacje wieloletnie			
Sady			
RAZEM:	x	x	

„Powierzchnia i wartość nasadzeń”

W tabeli „Wartość” (drzewa owocowe, krzewy owocowe) wyszczególnij wszystkie plantacje wieloletnie założone w gospodarstwie.

Przy ich wycenie uwzględnij wyłącznie wartość nasadzeń.

3. UR – użytki rolne

4. GUS – Główny Urząd Statystyczny

Arkusz „Środki trwałe”

II. Wyposażenie gospodarstwa w środki trwałe (budynki/ maszyny, urządzenia)

Tab. 2 Budynki i budowle

LP	Rodzaj	Rok budowy/ modernizacji	Powierzchnia w m ²	Ilość stanowisk dla zwierząt lub pojemność w m ³ (przechowalnie)	wartość w zł
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
RAZEM:					

Tabele: Wyposażenie gospodarstwa w środki trwałe (budynki/ maszyny, urządzenia): przeznaczona są do ewidencji majątku gospodarstwa oraz w celu obliczenia raty amortyzacji⁴, stopnia umorzenia środka trwałego.

Do twoich zadań należy określenie:

- rodzaju środka trwałego,
- roku budowy/ modernizacji, zakupu środka trwałego,
- wybranych parametry techniczne,
- wartości środka trwałego.

Tab. 2.1. Maszyny i urządzenia w gospodarstwie

LP	Wyszczególnienie	Rok zakupu środka trwałego	wartość w zł
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

5. **Amortyzacja:** Zmniejszenie wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przez zaliczenie określonej części (tzw. odpisu) tej wartości na te miejsca powstawania kosztów, które są związane z użytkowaniem określonego środka trwałego lub powinny być obciążone kwotą odpisu związanego z określonym tytułem (rodzajem) wartości niematerialnych i prawnych. Amortyzacja obejmuje planowe odpisy amortyzacyjne środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

Arkusz „Siła robocza”

III. Zasoby siły roboczej

Tabela 3 Zasoby siły roboczej

L.P.	Wiek		
		Mężczyźni	Kobiety
1	Przedprodukcyjny:		
2	15–17 lat		
3	Produkcyjny:		
4	18 – 65 lat		
5	18–60 lat		
6	Poprodukcyjny:		
7	powyżej 65 lat		
8	powyżej 60 lat		
	Suma:	0,0	0,0
	1 pełnozatrudniony = 2200 godz.	0	0

W tabeli „Zasoby siły roboczej” wprowadź dane dotyczące liczby pracujących w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wg stanu „jest” oraz w związku z planowanymi działaniami w gospodarstwie. Dla prawidłowego wyliczenia zasobów siły roboczej pamiętaj, że 1 pełnozatrudniony przepracowuje 2200 godzin rocznie.

Arkusz „Produkcja roślinna”

IV. Produkcja roślinna

Tabela 4.1. Produkcja roślinna - towarowa

Lp	Wyszczególnienie	Pow. ha	Produkcja		Koszty bezpośrednie						Przychody	Koszty	Nadwyżka bezpośrednia	Stan produkcyjny	
			Plon główny	Plon uboczny	Nasiona i sadzeniaki		Nawozy	Środki ochrony roślin	Usługi	Z zakupu					Własne
					Zakupione	Własne									
			Jed.	Plon jed/ha	Cena z/ha	Jed.	Plon jed/ha	Cena z/ha	do/ha	z/ha					do/ha
1.		dt													
2.		dt													
3.		dt													
4.		dt													
5.		dt													
6.		dt													
7.		dt													
8.		dt													
9.		dt													
10.		dt													

W tabeli dotyczącej produkcji towarowej określ:
 1. Nazwę uprawianej rośliny – lista rozwijana
 2. Powierzchnię uprawy
 3. Plon główny i uboczny
 4. Cenę sprzedaży w celu ustalenia przychodu z danej uprawy, oraz określić i podać wartość poniesionych kosztów bezpośrednich.
 Na podstawie wprowadzonych danych obliczona zostanie wysokość nadwyżki bezpośredniej na jednostkę uprawy.

IV. Produkcja roślinna

Tabela 4.1. Produkcja roślinna - towarowa

Lp	Wyszczególnienie	Pow. ha	Produkcja		Koszty bezpośrednie						Przychody	Koszty	Nadwyżka bezpośrednia	Stan produkcyjny	
			Plon główny	Plon uboczny	Nasiona i sadzeniaki		Nawozy	Środki ochrony roślin	Usługi	Z zakupu					Własne
					Zakupione	Własne									
			Jed.	Plon jed/ha	Cena z/ha	Jed.	Plon jed/ha	Cena z/ha	do/ha	z/ha					do/ha
1.		dt													
2.		dt													
3.		dt													
4.		dt													
5.		dt													
6.		dt													

Wybór rośliny dokonaj poprzez dwukrotne kliknięcie lewym klawiszem myszy w komórce wyszczególnienie i wybór z listy rozwijanej.

Tabela 4.2. Produkcja roślinna -paszowa

Lp	Wyszczególnienie	Pow. ha	Koszty bezpośrednie										Koszty	Standardowa produkcja SO
			Produkcja		Nasiona i sadzeniaki		Nawozy		Środki ochrony roślin		Usługi			
			Jed.	Plon jed./ha	Z zakupu		Własne		zł/ha	zł/ha	zł/ha	zł/ha		
					dt/ha	zł/dt	dt/ha	zł/dt						
1.			dt											
2.			dt											
3.			dt											
4.			dt											
5.			dt											
6.			dt											
7.			dt											

Schemat postępowania jak wyżej – dotyczy tylko roślin paszowych i tylko takie znajdują się w liście rozwijanej – do wyboru.

Tabela 4.3. Produkcja roślinna pod osłonami

Lp	Wyszczególnienie	Pow. m ²	Koszty bezpośrednie										Przychody	Koszty	Nadwyżka bezpośrednia		Standardowa produkcja (SO w euro)
			Produkcja		Nasiona i sadzeniaki		Nawozy		Środki ochrony roślin		Usługi				Wartość	Na 1 ha uprawy	
			Jed.	Plon jed/m ²	Cena zł/jed.	Z zakupu		Własne		zł/ha	zł/ha	zł/ha					
						kg/m ²	zł/kg	kg/m ²	zł/kg								
1.																	
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	

Schemat postępowania jak wyżej – dotyczy tylko roślin pod osłonami i tylko takie znajdują się w liście rozwijanej – do wyboru.

Tabela 4.4. Produkcja roślinna -poplony

Lp	Wyszczególnienie	Pow. ha	Koszty bezpośrednie										Koszty
			Produkcja		Nasiona i sadzeniaki		Nawozy		Środki ochrony roślin		usługi		
			Jed.	Plon jed./ha	Z zakupu		Własne		zł/ha	zł/ha	zł/ha		
					dt/ha	zł/dt	dt/ha	zł/dt					
1.			dt										
2.			dt										
3.			dt										
4.			dt										

Schemat postępowania jak wyżej – dotyczy tylko roślin przeznaczonych na poplony i tylko takie znajdują się w liście rozwijanej – do wyboru.

Arkusz „Produkcja zwierzęca”

V. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Tab.5 Roczne obroty zwierząt

Wprowadź dane

Przelicz

Gatunek/grupa technologiczna zwierząt	Stan na początku	Urodzenia	Zakup	Z przekł asowania	Upadki	Sprzed aż	Na przekł asowanie	Stan na koniec	Stan średnior ocnny
Bydło mleczne									
<i>Buhaje</i>									
<i>Krowy mleczne o wydajności do 6 000 l/rok</i>									
<i>Krowy mleczne o wydajności od 6 000 do 8 000 l/rok</i>									
<i>Krowy mleczne o wydajności pow. 8 000 l/rok</i>									
<i>Jałówki cielne</i>									
<i>Jałówki w wieku 12-18 mies.</i>									
<i>Jałówki w wieku 6-12 mies.</i>									
<i>Cieleta do ½ roku życia</i>									
Bydło mięsne									
<i>Buhaje</i>									
<i>Krowy mamki</i>									
<i>Jałówki cielne</i>									
<i>Jałówki w wieku 12-18 mies.</i>									
<i>Jałówki w wieku 6-12 mies.</i>									
<i>Bydło opasowe powyżej 1 roku</i>									
<i>Bydło opasowe w wieku 6-12 mies.</i>									
<i>Cieleta do ½ roku życia</i>									
Trzoda chlewna									
<i>Knury</i>									
<i>Lochy</i>									
<i>Młódzież hodowlana</i>									
<i>Tuczniaki</i>									
<i>Warchlaki od 2 do 4 miesięcy</i>									
<i>Prosięta do 2 miesięcy</i>									

Tabela z obrotem stada dla wszystkich gatunków /grup technologicznych występujących w gospodarstwie. Służy do wyliczenia stanu/obsady zwierząt pod kątem produkcji i sprzedaży oraz kosztów związanych z produkcją zwierzęcą.

Przyciski funkcyjne „Przelicz” i „Wprowadź dane” służą do dopasowania i dostosowania parametrów tabeli do wprowadzonych danych w komórkach np. ukrycia wierszy bez wprowadzonych danych.

Arkusz „Produkcja zwierzęca Prod. koszty”

V. Produkcja zwierzęca - Produkcja/koszty

Tab.5.1 Produkcja zwierzęca - nadwyżka bezpośrednia, standardowa produkcja

Produkcja sprzedana				Koszty bezpośrednie		Nadwyżka bezpośrednia	Standardowa produkcja (SO)
Wyszczególnienie	Ilość (szt, dt, l, kg)	Cena	Wartość w zł	Wyszczególnienie	Wartość w zł	Wartość w zł	Wartość w euro
Bydło mleczne							
Buhaje				zakup zwierząt			
krowa wybrakowana				treściwe z upraw własnych			
Jalówki cielne				inne pasze treściwe			
Jalówki w wieku 12-18 mies.				koncentraty			
Jalówki w wieku 6-12 mies.				pasze objętościowe			
Cielęta do ½ roku życia				koszty weterynaryjne			
Mleko				inne koszty			
Razem:				Razem:			
Bydło mięsne							
Buhaje				zakup zwierząt			
Krowy mamki				treściwe z upraw własnych			
Jalówki cielne				Inne pasze treściwe			
Jalówki w wieku 12-18 mies.				koncentraty			
Jalówki w wieku 6-12 mies.				pasze objętościowe			
Bydło opasowe powyżej 1 roku				koszty weterynaryjne			
Bydło opasowe w wieku 6-12 mies.				inne koszty			
Cielęta do ½ roku życia							
Razem:				Razem:			

Produkcja zwierzęca - Produkcja/koszty
W tabeli wprowadź dane nt. przychodów ze sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego oraz koszty bezpośrednie związane z prowadzoną produkcją zwierzęcą.

Arkusz „Kredyty, podatki”

VI. Kredyty/ podatki

Tab. 6 Kredyty i pożyczki

Wyszczególnienie	kwartały				
		I	II	III	IV
Długoterminowe					
<i>Rodzaj kredytu - nazwa</i>					
Kwota kredytu pozostała do spłaty/ stopa procentowa					
Raty					
Odsetki					
<i>Rodzaj kredytu - nazwa</i>					
Kwota kredytu pozostała do spłaty/ stopa procentowa					
Raty					
Odsetki					
Krótkoterminowe					
<i>Rodzaj kredytu - nazwa</i>					
Kwota kredytu pozostała do spłaty/ stopa procentowa					
Raty					
Odsetki					
<i>Rodzaj kredytu - nazwa</i>					
Kwota kredytu pozostała do spłaty/ stopa procentowa					
Raty					
Odsetki					

Tabela służy do ewidencjonowania bieżących zobowiązań kredytowych krótkoterminowych⁵/ długoterminowych⁶ bądź planowanych w ramach planowania rozwoju gospodarstwa rolnego, W celu prawidłowego obliczenia wprowadź dane dotyczące wartości udzielonego kredytu i oprocentowania.

6. **Kredyt krótkoterminowy:** Uzyskane/udzielone przez jednostkę kredyty i pożyczki, których okres spłaty jest krótszy niż 12 miesięcy od dnia bilansowego

7. **Kredyt długoterminowy:** Uzyskane/udzielone przez jednostkę kredyty i pożyczki, których okres spłaty jest dłuższy niż 12 miesięcy od dnia bilansowego

Tab. 6.1. Podatki

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Podatek rolny	
Podatek od działów specjalnych	
Podatek od środków transportowych gospodarstwa rolnego	
Podatek od nieruchomości gospodarstwa rolnego	
Razem:	

W tabeli „Podatki” wprowadź dane dotyczące podatków płaconych w związku z prowadzoną działalnością rolniczą.

Arkusz „Koszty pośrednie ogółem”

VII. Koszty pośrednie

Tab. 7. Zestawienie kosztów pośrednich

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Koszty ogólnogospodarcze:	
Czynsze dzierżawne	
Wynajem maszyn	
Paliwa, oleje i smary	
Telekomunikacja	
Woda, energia elektryczna, gaz	
Ubezpieczenie upraw	
Opłaty za usługi rachunkowości (np.: prowadzenie ewidencji VAT)	
Opłaty za usługi doradcze	
Odsetki bankowe z tytułu kredyt, leasing (+ prowizja z tytułu kredytu)	
Koszty sprzedaży	
Koszty maszyn i budynków:	
Remonty maszyn i budynków gospodarczych (bez remontów głównych)	
Melioracje	
Ubezpieczenie budynków	
Ubezpieczenie maszyn	
Amortyzacja maszyn	
Amortyzacja budynków	
Koszty obowiązkowe	
Podatki	
Płace pracowników najemnych	
Usługi weterynaryjne	
Suma kosztów pośrednich	

„Zestawienie kosztów pośrednich”
Na podstawie informacji z gospodarstwa rolnego określ wartość poszczególnych kosztów – kosztów pośrednich prowadzenia działalności rolniczej.

Wielkość kosztów z tytułu zaciągniętych zobowiązań kredytowych oraz amortyzacji budynków i maszyn, podatków zostaje automatycznie przeniesiona z tabel dotyczących sytuacji majątkowej oraz dotyczących w/w zobowiązań.

Arkusz „Dotacje, płatności”

VIII. Dopłaty i dotacje

Tab.8. Zestawienie dopłat i dotacji

Dotacje i dopłaty	Wartość w zł
Płatności związane z powierzchnią upraw	
Podstawowe wsparcie dochodów	
Uzupełniająca płatność podstawowa	
Płatność redystrybucyjna (1-30 ha)	
Płatność dla młodych rolników	
Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin	
Wsparcie dochodów związane z produkcją do zwierząt	
Płatności rolnośrodowiskowo - klimatyczne	
Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne⁷	
Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego	
Ekoschematy⁸	
Produkcja roślinna + rolnictwo węglowe	
Dobrostan zwierząt	
Dopłaty do kosztów produkcji*	
Pozostałe dotacje**	
Dotacje do inwestycji***	
Razem:	

*np. dopłaty do materiału siewnego, zwrot podatku akcyzowego za ON
** dotacje z tytułu kłosek żywiolowych, dotacje do zalesiania
*** zwrot części poniesionych kosztów z tytułu zakupu maszyn rolniczych itp.

W tabeli podaj wartość dopłat otrzymanych w ramach prowadzonej działalności rolniczej
W tabeli zastosowano funkcje grupowania (znaki +i - z lewej strony) umożliwiające uszczegółowienie typu i kwoty płatności.

8. Grunty, na których będzie prowadzona produkcja ekologiczna muszą przejść okres przestawiania (konwersji), który trwa do 3 lat.

9. **Ekoschematy** są to roczne, płatne praktyki, dostosowane do warunków i potrzeb krajowych, ale poddane ocenie przez Komisję Europejską pod kątem realizacji celów środowiskowych i klimatycznych nowej WPR – ochrony zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt, różnorodności biologicznej w produkcji rolnej.

Arkusz „Wynik finansowy”

IX. Wynik finansowy

Tab. 9. Wynik finansowy działalności rolniczej

Wynik finansowy	Wartość w zł
Wartość produkcji ogółem (przychody):	
wartość produkcji roślinnej	
wartość produkcji zwierzecej	
Zużycie pośrednie:	
Koszty bezpośrednie	
Koszty pośrednie	
Saldo bieżących dopłat i podatków	
dopłaty do działalności operacyjnej	
saldo podatku VAT w działalności operacyjnej	
Wartość dodana brutto (GVA)	
amortyzacja	
Wartość dodana netto	
Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	
dopłaty do inwestycji	
saldo podatku VAT w działalności inwestycyjnej	
Koszty czynników zewnętrznych*	
Dochód rolniczy	

„Wynik finansowy” jest tabelą wynikową. Dla prawidłowości obliczeń określ jedynie wielkość salda z tytułu podatku VAT w prowadzonej działalności rolniczej.

*Uwzględniono koszty odsetek od kredytów i leasingu. Wynagrodzenie pracowników oraz czynsze ujęte zostały w kosztach pośrednich

Arkusz „Bilans i wskaźniki”

X. Bilans, amortyzacja i wskaźniki ekonomiczne

Tab. 10.1. Bilans majątkowy

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na koniec roku
A	AKTYWA (pozycje od 1 do 13)	
1.	Ziemia	
2.	Drzewostan leśny	
3.	Plantacje wieloletnie i sady	
4.	Budynki i budowle	
5.	Pojazdy i maszyny	
6.	Inwestycje rozpoczęte	
7.	Zwierzęta - stado podstawowe	
8.	Zwierzęta - stado obrotowe	
9.	Produkcja roślinna w toku	
10.	Zapasy	
11.	Należności i inne aktywa finansowe	
12.	Środki pieniężne	
13.		
B	RAZEM PASYWA (B+C+D)	
C	KAPITAŁ WŁASNY	
D	ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE (pozycje 14 i 15)	
14.	Zobowiązania długoterminowe - kredyty	
15.	Zobowiązania długoterminowe - inne	
E	ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE (pozycje 16 i 17)	
16.	Zobowiązania krótkoterminowe - kredyty	
17.	Zobowiązania krótkoterminowe - inne	

„Bilans majątkowy”
Wybrane dane wyliczane są automatycznie na podstawie wcześniej wprowadzonych danych, Dla prawidłowości obliczeń określ jedynie wartość składników majątku niewskazanych w poprzednich tabelach jak m.in. wartość stada podstawowego, inwentarza żywego czy zapasów oraz składników pasywów (na podstawie informacji dostępnej w gospodarstwie).

Tab. 10.2. Wartość wskaźników w gospodarstwie

Lp.	Wskaźnik	Wartość w zł
A	Wskaźniki sytuacji majątkowej	
1.	podstawowy wskaźnik struktury majątku = aktywa trwałe/aktywa obrotowe	
2.	wskaźnik struktury majątku = aktywa trwałe/aktywa ogółem	
3.	wskaźnik struktury majątku trwałego= nieruchomości/aktywa trwałe	
B	Wskaźniki dochodowości (rentowności)	
1.	ROS = wynik finansowy* / sprzedaż	
2.	ROA = wynik finansowy* / aktywa ogółem	
3.	ROE = wynik finansowy* / kapitał własny	
C	Wskaźniki wspomagania finansowego	
1.	Wskaźnik autonomii finansowej = kapitał własny/pasywa ogółem	
2.	Podstawowy wskaźnik zadłużenia = zobowiązania ogółem/kapitał własny	
3.	Wskaźnik zadłużenia = zobowiązania ogółem/ pasywa ogółem	
4.	Wskaźnik struktury zadłużenia = zobowiązania krótkoterminowe/zobowiązania ogółem	
5.	Wskaźnik udziału kapitału stałego= (kapitał własny + zobowiązania długoterminowe)/ pasywa ogółem	
1.	Przychód ze sprzedaży/ 1 osobę pełnozatrudnioną	
2.	Dochód z gosp. rolnego/ 1 osobę pełnozatrudnioną	

Tabela wynikowa „Wartość wskaźników w gospodarstwie”.

Na podstawie wprowadzonych wcześniej danych obliczone zostają:

1. Wskaźniki sytuacji majątkowej

2. Wskaźniki dochodowości (rentowności)

3. Wskaźniki wspomagania finansowego oraz przychód na pełnozatrudnionego i na 1ha użytków rolnych.

Arkusz „Podsumowanie”

XI. Podsumowanie

Tab. 11. Zestawienie wskaźników gospodarstwa

L.P.	Wyszczególnienie	STAN JEST	%
1.	Powierzchnia użytków rolnych wynosi		
2.	Wartość produkcji ogółem (przychody) w tym:		
3.	wartość produkcji roślinnej		
4.	wartość produkcji zwierzecej		
5.	Koszty działalności rolniczej w tym:		
6.	Koszty bezpośrednie		
7.	Koszty pośrednie		
8.	Wartość dodana brutto (GVA)		
9.	Standardowa produkcja (SO w Euro) produkcja roślinna wynosi		
10.	Standardowa produkcja (SO w Euro) produkcja zwierzęca wynosi		
11.	Standardowa produkcja (SO w Euro) wynosi		
13.	Przychód z działalności rolniczej/1ha UR		
14.	Przychód ze sprzedaży/ 1 osobę pełnozatrudnioną		

W arkuszu Podsumowanie dokonano tabelarycznego zestawienia wyników z gospodarstwa rolnego dla „Stanu jest” i „Planu”. Zaprezentowano m.in. dane dotyczące wartości produkcji, koszty poniesione w działalności rolniczej, wartość GVA oraz standardowej produkcji SO.

Pamiętaj!

Do Biznesplanu dołącz w oddzielnym pliku wizualizację przedsięwzięcia wg formy określonej w kryteriach oceny biznesplanu.